Program Picasa2 i jego wykorzystanie w projektach edukacyjnych

Izabela Rudnicka

Zobaczyć, to uwierzyć, głosi amerykańskie powiedzenie,
a fotografia wydaje się środkiem zapisu widzenia.
Fotoreporterzy lubią chińskie powiedzenie:
„Jeden obraz wart jest tysiąca słów".
Wszakże nie każdy obraz i nie każdy gatunek fotografii
ma tak wielką wiarygodność i pojemność informacyjną[*].

Tomasz Goban-Klas

Ważną rolę wśród mediów obecnych w komputerowych programach multimedialnych spełnia fotografia, stanowiąca jeden ze sposobów przekazu informacji i komunikowania się. Fotografia nie jest, jak się powszechnie sądzi, rejestracją „kopii" rzeczywistości, bywa tak różna, jak różne ma przeznaczenia.

Fotografia dydaktyczna w procesie kształcenia odgrywa ważną funkcję i pełni między innymi takie zadania:

- motywuje ucznia, co pozwala na lepszą realizację postawionego przed nim zadania,
- dostarcza uczniowi informacji, które dotyczą realizacji zadania,
- pomaga w rozwoju niektórych cech ucznia, takich jak: umiejętność analizy, syntezy, uogólnienia, wnioskowania, dzięki czemu może on w swobodny sposób korzystać ze zdobytych informacji oraz je przetwarzać.

Każdą fotografię wykorzystywaną w procesie nauczania-uczenia się należy dostosować do celu kształcenia pod względem treści i funkcji, jaką ma spełnić. W pracy z uczniem należy wykorzystać fotografię jako pomoc dydaktyczną – element uzasadniony w konkretnym działaniu. Z tego punktu widzenia można wyróżnić następujące gatunki fotografii dydaktycznej:

- fotografię ilustrującą określoną rzeczywistość (ilustratywną) – służącą do zmysłowego poznania rzeczywistości,
- fotografię kształtującą nową wiedzę (informacyjną) – pomagającą w teoretycznym poznaniu rzeczywistości, ukazaniu związków między zjawiskami i pojęciami elementarnymi,
- fotografię informacyjną – może być ona wykorzystana do wyjaśnienia słownego, subsumpcyjnego (szczegółu przez ogół), inherencyjnego (wyjaśnienie uogólnienia przez znane treści szczególnego przypadku należące do tego uogólnienia), stosunków funkcjonalnych między elementami przedmiotu,
- fotografię rozwijającą umiejętność problemowego myślenia (problemową) – pomagającą w opanowaniu przez ucznia działalności myślowej na drodze odkrywczej, wynalazczej, optymalnego działania,
- fotografię kształtującą określone umiejętności praktycznego działania (instruktażową)

[*] Fragment recenzji książki Kazimierza Wolny-Zmorzyńskiego *Fotograficzne gatunki dziennikarskie*, 2007.

– pomagającą w kształtowaniu umiejętności działania intelektualnego i praktycznego,
- fotografię uogólniającą treść nauczania (uogólniającą) – zadaniem tego gatunku jest systematyzowanie, integrowanie i uogólnianie wiedzy,
- fotografię przedstawiającą treść zadania do rozwiązania (kontrolującą),
- fotografię przedstawiającą optymalne rozwiązanie problemu (weryfikującą),
- fotografię wprowadzającą w temat zajęcia (wprowadzającą),
- fotografię kierującą tokiem działania (kierującą),
- fotografię kształtującą ocenę rzeczywistości, faktów, zdarzeń, stosunek do innych ludzi (wychowawczą)[1].

Wejście na rynek aparatów cyfrowych spowodowało wzrost zainteresowania fotografią nie tylko pamiątkową. Wśród większości użytkowników pojawiło się zainteresowanie wykorzystaniem programów graficznych wspomagających właściwą edycję zdjęć. To z kolei pociągnęło za sobą konieczność uzupełnienia wiedzy na temat zasad tworzenia, zapisu, przechowywania obrazów fotograficznych. Powstała także szansa wykorzystania fotografii w edukacji medialnej.
W kształceniu multimedialnym przekaz informacji – biorąc pod uwagę koncepcję poznawczą J.S. Brunera – odbywa się w języku: obrazów (materiały audiowizualne), działań przez stosowanie środków czynnościowych (naturalne przedmioty, modele, narzędzia itp.), symbolicznym (materiały słowne i graficzne). Tak działające bodźce wywołują u uczącego się aktywność spostrzeżeniową, manualną, intelektualną i emocjonalną, stwarzając możliwość praktycznej realizacji koncepcji kształcenia wielostronnego[2].

Fotografia przybliża nas do tematu w sposób niedostępny dla słów. Ma wiele możliwości wykorzystania. Świetnie nadaje się do dokumentowania czy też interpretowania wydarzeń zarówno społecznych, jak i historycznych. Może być wykorzystana na zajęciach dotyczących każdego przedmiotu. Jest narzędziem wspierającym naukę, także narzędziem przekazywania różnych treści. Pomaga dokonać analizy i syntezy wiedzy, zdobywać umiejętności krytycznego odbioru mediów. Oprócz tego, że jest nowym sposobem motywowania, łączy nauczanie z popularnymi mediami, edukację z kulturą współczesnych technologii. Może być także ciekawą przygodą, a poprzez edukację rozwija możliwości twórcze uczniów.
Zaletą zapisów cyfrowych jest możliwość natychmiastowego obejrzenia efektów. Gdy mamy aparat cyfrowy, zawsze możemy sprawdzić, czy nie trzeba powtórzyć fotografii z powodu np. błędu kompozycji, niewłaściwego światła czy przypadkowego „elementu dodatkowego" w obiektywie. Pozwala to na bieżąco korygować błędy, a co za tym idzie, poprawiać własną technikę fotografowania.

Zgodnie z założonymi celami edukacji medialnej, w tym realizacją projektów, zadań, określonych tematów, dobry i łatwy w obsłudze program graficzny może być istotnym wsparciem w zrozumieniu treści, a także elementem wspomagającym proces dydaktyczny, wpływającym na uatrakcyjnienie zajęć, na:
- rozumienie roli mediów w procesie nauczania,
- poznanie możliwości wykorzystania fotografii i multimediów na zajęciach z uczniami, w szczególności w realizacji projektów edukacyjnych,
- zdobycie umiejętności opracowywania albumów fotograficznych, kolaży, prezentacji, krótkich filmów ze zdjęć, organizowania baz zdjęć i grafiki, plakatów, dokumentowania realizowanych projektów itp.,
- poznanie zasad tworzenia Web Albums oraz prostych blogów.

Od kilku lat dostępna jest polskojęzyczna wersja oprogramowania Picasa2 – darmowa aplikacja umożliwiająca obróbkę, segregowanie i przechowywanie zdjęć cyfrowych. Narzędzie służy także do tworzenia elektronicznych albumów zdjęć. Producentem programu jest firma Google Inc. Program jest dostępny dla systemów Microsoft Windows i Linux. Można go pobrać pod adresem http://picasa.google.pl/download/index.html.

Program Picasa obsługuje następujące formaty plików ze zdjęciami i filmami:
- grafika: jpg, bmp, gif, png, psd, tif,
- filmy: avi, mpg, wmv, asf, mov (QuickTime),
- pliki RAW, w tym między innymi pochodzące z aparatów firm Canon, Nikon, Kodak, Minolta i Pentax[3].

[1] Hallada M. *Komputerowe tworzenie fotografii dydaktycznej jako elementu składowego multimediów*. Gazeta IT nr 24, maj 2004 [dostęp 9 sierpnia 2008: http://archiwum.gazeta-it.pl/2,4,432,index.html].
[2] Tamże.
[3] http://pl.wikipedia.org/wiki/Picasa

Dlaczego właśnie Picasa?

Picasa to bezpłatne oprogramowanie do zarządzania zdjęciami, które umożliwia błyskawiczne znajdowanie, edytowanie i udostępnianie zdjęć, dostępne dla każdego użytkownika, który chciałby jego narzędzia zastosować w procesie dydaktycznym. Daje możliwość opracowania i uporządkowania dokumentacji graficznej podczas realizacji określonych zadań, projektów edukacyjnych realizowanych z udziałem uczniów, a także przygotowania pomocy dydaktycznych wymagających wsparcia ilustracją graficzną z wykorzystaniem fotografii czy filmu.

Wybrane możliwości Programu Picasa2

Po zainstalowaniu programu odbywa się automatyczne „Gromadzenie multimediów". Program wyświetli przy uruchamianiu okno dialogowe, w którym można wybrać, w poszukiwaniu fotografii, skanowanie całego komputera lub tylko wybranych folderów. Program automatycznie organizuje wszystkie pliki ze zdjęciami i filmami w kolekcje folderów w głównym widoku „Biblioteka".

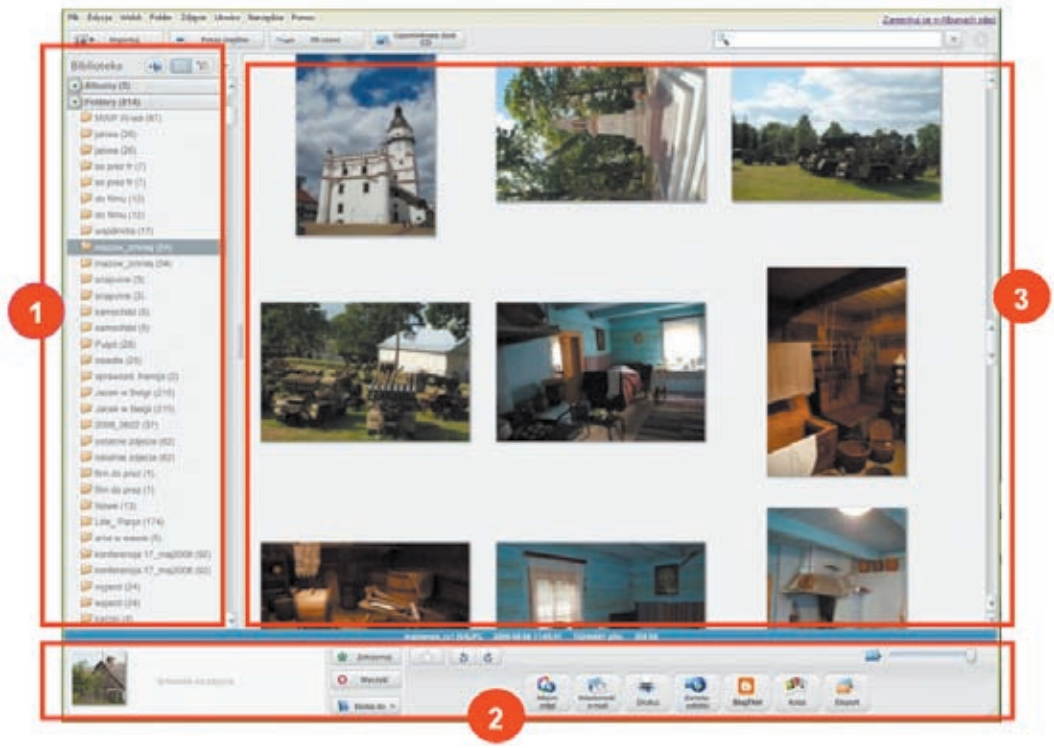

Rys.1. Wygląd okna programu po uruchomieniu: 1– foldery, 2 – pasek zadań, 3 – miniatury zdjęć

Po lewej stronie okna programu, w widoku „Biblioteka", pojawiają się dwa elementy: „Lista albumów" i „Lista folderów". „Foldery" i „Albumy" pogrupowane są w kolekcje zawierające zdjęcia znalezione w komputerze i wszystkie albumy utworzone przez użytkownika. Domyślnie lista folderów posortowana jest według daty utworzenia.

Rys. 2. Lista folderów

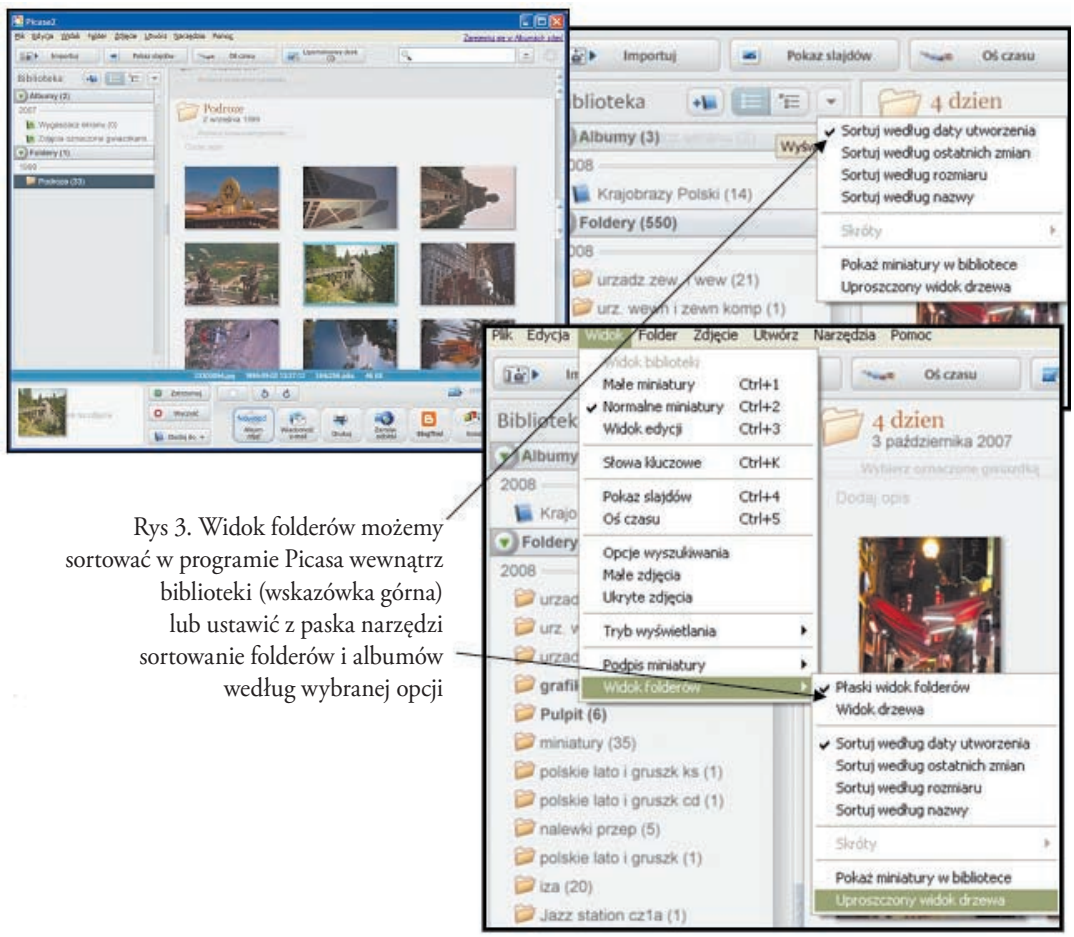

Rys 3. Widok folderów możemy sortować w programie Picasa wewnątrz biblioteki (wskazówka górna) lub ustawić z paska narzędzi sortowanie folderów i albumów według wybranej opcji

Program umożliwia szybkie i efektywne modyfikowanie zdjęć: proste korekty, efekty zmiany światła, kompozycji, a także edytowanie i dodawanie efektów do zdjęć. Możliwości programu są pod tym względem duże, od korekcji automatycznych do korzystania z zestawu korekcji. Program posiada 12 filtrów korekcji światła i koloru.

Podstawowa edycja zdjęć zawiera:

- **Korekcje podstawowe** (Przytnij, Wyprostuj, Czerwone oczy, Szczęśliwy traf, Automatyczny kontrast, Automatyczny kolor),
- **Dostrajanie** (Wypełnienie światłem, Światła – eliminuje szczegóły jasnych obszarów i rozjaśnia zdjęcie, Cienie – eliminuje szczegóły ciemnych obszarów i przyciemnia zdjęcie, Temperatura kolorów),
- **Efekty** (Wyostrzenie – wyostrza krawędzie na zdjęciu, Sepia, Czarno-białe, Ocieplenie – poprawia odcienie skóry, wzmacniając ciepłe odcienie, Ziarno – dodaje ziarno, Nasycenie – zmienia nasycenie koloru, Nieostrość – zmniejsza ostrość wokół punktu centralnego, Poświata).

Poza zarządzaniem biblioteką folderów stworzoną na dysku komputera, możemy tworzyć rożne formy graficzne zdjęć (np. kolaż) i prezentacje (upominki) w postaci dysków CD.

Na ilustracji (rys. 4) widoczny jest przykład kolażu zdjęć, który można utworzyć przy użyciu różnych szablonów, takich jak „Stos zdjęć", „Siatka zdjęć" lub „Stykówka".

Rys 4. Tworzenie kolażu

W programie dostępny jest też efekt wielokrotnej ekspozycji przypominający styl filmu. Ponadto istnieje możliwość drukowania okładek do płyt.

Ścisłe powiązanie Picasy z Internetem pozwala przesyłać zdjęcia za pośrednictwem poczty e-mail, publikować zdjęcia w Picasa Web Album, w Bloggerze, a także opatrywać je tzw. geotagami, czyli znacznikami lokalizującymi fotografie w Google Maps.

Picasa Web Album jest typowym albumem internetowym, służącym do przechowywania i udostępniania innym fotografii cyfrowych. To jedna z bardziej znanych i używanych usług Google. Dzięki niej mamy możliwość przesyłania zdjęć na własne konto i tworzenia tam kolekcji tematycznych. Przesyłając zdjęcia do sieci albumów Google, możemy je udostępnić innym. Dostęp do Picasa Web Albums odbywa się przez konto Google, wykorzystywane także do logowania się do innych usług – wystarczy użyć swojego identyfikatora i hasła do Google. Jeżeli jednak dotąd nie korzystało się z usług Google, trzeba się zarejestrować na stronie https://www.google.com/accounts/NewAccount.

Użytkownik w ramach Picasa Web Albums otrzymuje gigabajt przestrzeni dyskowej na swoje zdjęcia. Rozmiar pojedynczego zdjęcia, które można przesłać do albumu, to aż 20 MB, a w jednym albumie można zgromadzić do 500 fotografii.

Wybierając program Picasa, otrzymujemy dodatkowe narzędzie wspomagające naszą pracę. Obsługuje tzw. tagi geograficzne, które możemy przypisywać zdjęciom. Po wyszukaniu miejsca na kuli ziemskiej, np. miasta, powiększamy obraz na tyle, aby miejsce zrobienia zdjęcia zostało objęte celownikiem. Wtedy program pozwala na oznaczenie geotagiem miejsca w okienku wyświetlonym w prawym dolnym rogu interfejsu Google Earth.

Rysunki 5 i 6 ilustrują ukazanie się na mapie miniatury fotografii. Kliknięcie miniatury pozwoli wyświetlić fotografię w nieco większych rozmiarach.

Kolejny przykład współpracy Picasy z Internetem to funkcja wysyłania fotografii do blogu założonego w systemie **Google Blogger**. Blog jest stroną internetową, na której opisuje się na bieżąco wydarzenia.

Rys. 5.

Rys. 6.

Za pomocą programu Picasa można utworzyć własny blog, korzystając z dostępnej instrukcji „krok po kroku". Do dyspozycji otrzymujemy wybór szablonu, co pomaga nawet początkującym w oswojeniu się z nowym narzędziem.

Publikowanie zdjęć z wykorzystaniem Picasa2 także nie jest trudne. Po zaznaczeniu fotografii, które chcemy przesłać, wybieramy w menu polecenie „Utwórz" => „Publikuj w Bloggerze". Po zalogowaniu przeniesiemy się do okna „Picasa: BlogThis!", w którym możemy wybrać blog oraz rozmiar i wyrównanie fotografii.

Na kolejnym etapie możemy zredagować notkę w trybie wizualnym lub kodu źródłowego, korzystając z bardzo prostego **edytora wpisów** (rys. 7), dysponującego jedynie kilkoma podstawowymi poleceniami, takimi jak pogrubienie, pochylenie, kolor, odsyłacz internetowy.

Po kliknięciu polecenia „Publikuj posta" system poinformuje o opublikowaniu wpisu i zaproponuje wyświetlenie blogu. W ten sposób możemy wygodnie publikować fotografie, a zwróćmy przy tym uwagę na fakt, że zdjęcia przesyłane do Picasa Web Album widnieją w folderze Blog (nazwa blogu). Dzięki temu zbiór fotografii mający dużą objętość współpracuje z blogiem i pozwala na przesyłanie wielu fotografii, widniejących potem w naszych wpisach w blogu. Zarówno albumy, jak i każda fotografia, otrzymują własne adresy internetowe. Można łatwo wstawić na stronę internetową czy do prowadzonego przez siebie blogu miniaturę o wybranych z listy rozmiarach od 144 do 800 pikseli.

Program Picasa może być używany przez nauczycieli różnych przedmiotów, którzy chcą w swojej pracy bazować na stworzonych samodzielnie lub przy pomocy uczniów pomocach dydaktycznych. Może być także wykorzystywany w realizacji projektów edukacyjnych, uwzględniających pracę z Internetem, w przypadku programu Picasa w szczególności przydatne będą narzędzia Blogger i Web Album.

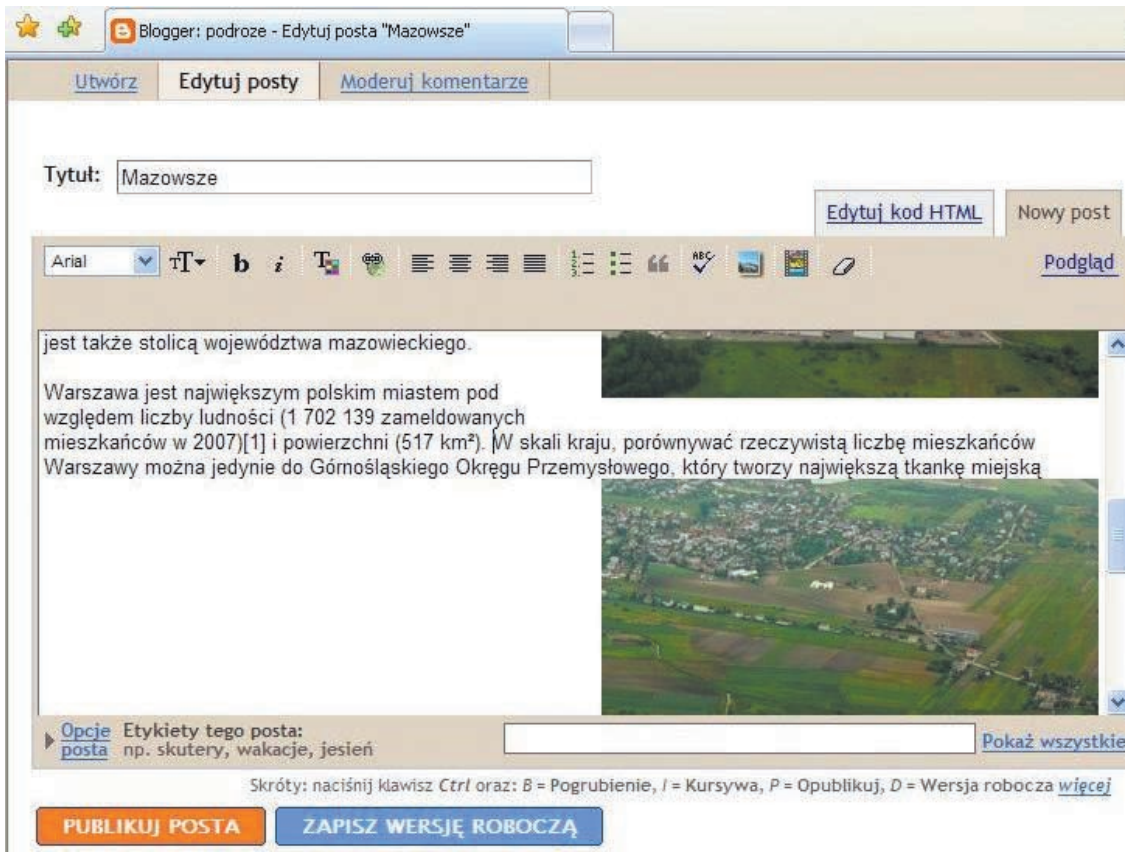

Rys. 7. Edytor wpisów

Program daje możliwość tworzenia uporządkowanej dokumentacji graficznej pracy własnej, klasy lub całej szkoły (np. elektronicznej kroniki szkolnej).

Picasa ma szanse znaleźć zastosowanie w realizacji pojedynczych tematów różnych przedmiotów, wtedy nauczyciel opracowuje wcześniej pomoce dydaktyczne – gotowy materiał dostępny w Internecie, w oparciu o który realizuje założony temat, uzupełnia ilustracjami w albumach. Fotografie mogą dotyczyć np. regionu geograficznego Polski, twórczości wybranego pisarza czy ilustracji procesów chemicznych i wydarzeń historycznych.

W przypadku realizacji projektu edukacyjnego z udziałem uczniów najważniejsze jest pobudzenie ich inicjatywy, chęci do poszukiwań, twórczego myślenia i działania poprzez zaproponowanie ciekawego tematu. Mogą to być tematy dotyczące już omawianych zagadnień na poszczególnych lekcjach bądź szersze projekty dotyczące regionu, kraju czy dokumentacji historycznych ważnych zdarzeń („Zabytki regionu", „Nasze krajobrazy", „Architektura sakralna w moim mieście", „Nieznani ludzie i ich pasje", „Rośliny i zwierzęta w moim regionie", „Pałace i dwory Mazowsza", „Historia Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej" itp.).

Po poznaniu zasad działania programu, na spotkaniu organizacyjnym prezentujemy uczniom program Picasa2, który będzie wykorzystywany w trakcie realizacji projektu. Można do realizacji takiego projektu zaprosić nauczyciela informatyki, który w czasie swoich zajęć lekcyjnych zapozna uczniów z programem Picasa i jego możliwościami.

Na tym etapie możemy zaplanować już zadania do wykonania. Dzielimy uczniów na grupy zadaniowe.

Grupa 1

To uczniowie posiadający aparaty fotograficzne, którzy w wyznaczonym rejonie zrobią zdjęcia na wybrany temat, przeprowadzą wywiady, wybiorą i zapiszą na płyty CD te zdjęcia, które warto wykorzystać.

Grupa 2

Będą to uczniowie posiadający komputery i dostęp do Internetu, znający program Picasa. Utworzą bazę zdjęć – tematycznie uporządkują w folderach i albumach zdjęcia dostarczone przez kolegów. Ta sama grupa będzie edytować te zdjęcia, wykorzystując możliwości korekcyjne programu: dodawanie opisów do każdego zdjęcia itp., a po konsultacjach wybierze najciekawsze zdjęcia do publikacji w Web Albumie i Bloggerze.

Grupa 3

Głównym zadaniem tej grupy będzie przygotowanie tekstu do blogu. Korzystając z różnych źródeł informacji (wydawnictwa książkowe, czasopisma i Internet), uczniowie przygotują wiadomości na wybrany temat. Wyselekcjonują znalezione wiadomości, konsultując się z nauczycielem i kolegami na spotkaniach bądź poprzez e-mail. Przygotują opisy i komentarze do wybranych do publikacji zdjęć oraz blogu na wybrany temat.

Po zebraniu wszystkich materiałów: fotografii i tekstów, niezbędne będzie uzgodnienie ostatnich poprawek i zmian. Opublikowanie wybranych materiałów (fotografie, wywiady i komentarze) może teraz dojść do skutku. Najpierw powinna być wykonana próbna publikacja. Po ocenie albumów i blogu przez uczniów i nauczyciela można udostępnić produkt końcowy innym użytkownikom.

Udostępnianie zdjęć innym jest w procesie edukacji niezbędne – umożliwia wspólną, bardziej obiektywną ocenę. Dobrze by było, gdyby za pomocą narzędzi Picasa2 zostały utworzone dodatkowe dokumenty drukowane (albumy, kolaże, biuletyny, prezentacje) – włączenie ich do ogólnej dokumentacji projektu poszerzyłoby grono jego odbiorców o tych, którzy nie mają dostępu do Internetu.

Taka forma pracy nie tylko ułatwia kontakt z uczniem i grupą, ale jest także niezbędnym elementem w kontaktach z innymi nauczycielami w ramach realizacji projektu czy tematów określonych w programach nauczania a wymagających zilustrowania zagadnienia dla lepszego zrozumienia przez uczniów. Dzięki takim narzędziom może być realizowana współpraca szkół z różnych regionów i krajów w ramach wymiany doświadczeń lub realizacji wspólnego projektu.

Wykorzystanie zdobytej wiedzy i umiejętności podczas pracy w programie Picasa przekłada się na podniesienie jakości edukacji, skuteczności działań, szybsze rozumienie omawianych zagadnień, widoczne i wy-

mierne efekty nauczania. Przy efektywnym wykorzystaniu programu Picasa możliwa jest twórcza, indywidualna praca z uczniem o szczególnych potrzebach edukacyjnych, także w grupach – w realizacji projektowanych zadań dydaktycznych. Przykładem innych działań, dostosowanych do godzin wychowawczych, może być tworzenie albumów zdjęć z realizowanych akcji szkolnych, dokumentacja pracy grup zainteresowań, szkolnych zajęć pozalekcyjnych czy prowadzenie elektronicznych kronik szkolnych (także z wykorzystaniem funkcji Bloggera). Najważniejszym jednak zastosowaniem omawianego programu jest możliwość realizowania tematów z różnych przedmiotów nauczania – od historii, języka polskiego i języków obcych, wiedzy o kulturze, geografii do wybranych zagadnień przedmiotów ścisłych z chemią i fizyką włącznie.

Biorąc pod uwagę możliwości wykorzystania fotografii w edukacji medialnej realizowanej na różnych przedmiotach i kreacyjną rolę programu, mamy spore szanse na przygotowanie dobrej – pod względem dydaktycznym – fotografii, wykorzystywanej jako samodzielne medium, fotografii obecnej w interaktywnych programach multimedialnych – projektach edukacyjnych lub tworzonych dokumentach, blogach czy na stornach WWW.

Rola mediów w dydaktyce szkolnej zajmuje coraz więcej miejsca. Warto o tym pamiętać przy tworzeniu własnych programów i projektów. Podział mediów i ich narzędzi rodzi następne tematy i problemy do rozwiązania, wśród których nie można pominąć fotografii. Fotografia jako przykład kształcenia przez media i jej zastosowanie w praktycznym działaniu może stać się istotnym elementem procesu dydaktycznego.

Bibliografia

1. *Fotografia*, wydanie specjalne *PC Format* nr 11, 2007, s. 88-91.
2. Hallada M. *Komputerowe tworzenie fotografii dydaktycznej jako elementu składowego multimediów*. Gazeta IT nr 24, maj 2004 [dostęp 9 sierpnia 2008: http://archiwum.gazeta-it.pl/2,4,432,index.html].
3. http://pl.wikipedia.org/wiki/Picasa
4. http://www.megapliki.interia.pl/plik-1521-picasa2-2.7.37.49.html
5. http://www.purepc.pl/node/891
6. http://www.swiatobrazu.pl/google_picasa_niedlugo_dla_posiadaczy_macow.html
7. http:/helion.pl/
8. http://www.fotcyfrowa.pl

Autorka jest nauczycielem konsultantem w Ośrodku Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie

To nie ***marmurowe przedsionki*** *w przybytkach* ***wiedzy*** *świadczą o* ***świetności intelektualnej*** *— lecz* ***duch*** *i* ***inteligencja badaczy.***

Aleksander Fleming